

Міністерство освіти
і науки України

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
Юридичний факультет
Кафедра приватного права

Білостоцький державний університет
(м. Білосток, Республіка Польща)

Відділення Білостоцького
університету у м. Вільнюс
(Литва)

Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого
(м. Харків, Україна)

Університет імені Матея Бела
в м. Банська Бистриця
(Словачія)

Університет «Ovidius» в м. Констанца
University in Constanta
(Румунія)

Люблінський католицький університет Іоана Павла II
(Республіка Польща)

ПРАВОВІ ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ: ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ПРИВАТНОПРАВОВІ І ПУБЛІЧНО-ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ

.....

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної науково-практичної конференції

**24 листопада 2023 року
м. Чернівці**

Міністерство освіти і науки України

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПРИВАТНОГО ПРАВА
(М. ЧЕРНІВЦІ, УКРАЇНА)

БІЛОСТОЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(М. БІЛОСТОК, РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)

ВІДДІЛЕННЯ БІЛОСТОЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ У М. ВІЛЬНІУС
(ЛИТВА)

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
(М. ХАРКІВ, УКРАЇНА)

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МАТЕЯ БЕЛА В М. БАНСЬКА БИСТРИЦЯ
(СЛОВАКІЯ)

УНІВЕРСИТЕТ «OVIDIUS» В М. КОНСТАНЦА
UNIVERSITY IN CONSTANTA
(РУМУНІЯ)

ЛЮБЛІНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІОАНА ПАВЛА ІІ
(РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)

ПРАВОВІ ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ: ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ПРИВАТНОПРАВОВІ І ПУБЛІЧНО-ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ

*Матеріали ІV Міжнародної науково-практичної конференції
24 листопада 2023 року
м. Чернівці*

Чернівці

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2023

УДК 340:004](082)

П 685

Редакційна колегія:

Ніна Гетьманцева, докторка юридичних наук, професорка, завідувачка кафедри приватного права юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (*голова*);

Оксана Кіріяк, кандидатка юридичних наук, доцентка кафедри приватного права юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (*відповідальний секретар*);

Андрій Бутирський, суддя господарського суду Чернівецької області, доктор юридичних наук, професор;

Анна Доліва-Клепацка, докторка юридичних наук, професорка кафедри європейського права Білостоцького державного університету;

Любіца Сакторова докторка юридичних наук, професорка університету імені Матея Бела в м. Банська Бистриця;

Єнтоні М. Д. Мерфі, асистент, професор університет «Ovidius» в м. Констанца;

Анджей Гербет, декан юридичного факультету, доктор права Люблінського Католицького університету Іоана Павла II;

Роберт Табажевські, професор Люблінського Католицького університету Іоана Павла II;

Олег Ярошенко, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, проректор з навчально-методичної роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Олена Середа, докторка юридичних наук, професорка, завідувачка кафедри трудового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Місчислава Зданович, докторка юридичних наук, професорка відділення Білостоцького університету у м. Вільнюс.

П 685 Правові виклики сучасності: законодавче реагування на геополітичні й історичні проблеми : Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. онлайн конф. (Чернівці, 24 листопада 2023 року) / [редкол.: Н. Д. Гетьманцева (голова), О. В. Кіріяк (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 360 с.

ISBN 978-966-423-826-4

До збірника увійшли матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Правові виклики сучасності: вплив інформаційних технологій на приватноправові і публічно-правові відносини» (Чернівці, 24 листопада 2023 року).

Редколегія не несе відповідальності за науковий зміст і виклад матеріалу, що подано у рукописах.

Для науковців, аспірантів та студентів.

ISBN 978-966-423-826-4

УДК 340:004](082)

Організаційний комітет:

CHERNIVTSI
LAW SCHOOL

**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПРИВАТНОГО ПРАВА
(М. ЧЕРНІВЦІ, УКРАЇНА)**

UNIwersytet
w Białymstoku

**БІЛОСТОЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
(М. БІЛОСТОК, РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)**

**ВІДДІЛЕННЯ БІЛОСТОЦЬКОГО
УНІВЕРСИТЕТУ У М. ВІЛЬНЮС
(ЛИТВА)**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА
МУДРОГО
(М. ХАРКІВ, УКРАЇНА)**

**УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МАТЕЯ БЕЛА В
М. БАНСЬКА БИСТРИЦЯ
(СЛОВАКІЯ)**

Universitatea OVIDIUS din Constanța

**УНІВЕРСИТЕТ «OVIDIUS» В М.
КОНСТАНЦА
UNIVERSITY IN CONSTANTA
(РУМУНІЯ)**

FACULTY OF LAW,
CANON LAW AND
ADMINISTRATION

**ЛЮБЛІНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІОАНА ПАВЛА ІІ
(РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)**

ЗМІСТ

<i>Історія Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича</i>	4
Вітальне слово ректора Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, доктора фізико-математичних наук, професора ПЕТРИШИНА Романа Івановича	8
Вітальне слово декана юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, професора, доктора юридичних наук ВДОВІЧЕНА Віталія Анатолійовича	8
Вітальне слово члена-кореспондента НАПрН України, проректора з навчально-методичної роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, професора, доктора юридичних наук ЯРОШЕНКА Олега Миколайовича	9
Вітальне слово завідувачки кафедри приватного права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, професорки, докторки юридичних наук ГЕТЬМАНЦЕВОЇ Ніни Дмитрівни	10
Вітальне слово завідувачки кафедри трудового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, докторки юридичних наук, професорки СЕРЕДИ Олени Григорівни	10
Вітальне слово <i>dr hab. Elżbieta Kuźelewska</i> , prof. UwB Vice-Dean for Science Faculty of Law, University of Białystok.....	11
Вітальне слово <i>prof. UwB dr hab. Jerzy Halicki</i> , Dean of the Branch of the University of Białystok in Vilnius.....	11
Вітальне слово <i>dr hab. Anna Doliwa-Klepcka</i> , prof. UwB The Head of the Institute of European Law Faculty of Law University of Białystok.....	12

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

HUTHAIFA ALBUSTANJI

IOT Security: – Vulnerabilities and Solutions.....	21
--	----

ALQATAWNA AMMAR

The Utilization of Artificial Intelligence in the Mediation System.....	23
---	----

OLEG YAROSHENKO

Social Dialogue at the National and European Levels as a Factor in the Formation of a Common Social Policy.....	26
---	----

ANNA DOLIWA-KLEPCKA

IT Systems for Fighting Crime and Protecting European Union Borders.....	31
--	----

MARIAN DURANA, JURAJ TAKÁČ, DANIELA GANDŽALOVÁ

Selected Aspects of Electronic Delivery.....	33
--	----

NICOLA FORTUNATO, JOANNA RADWANOWICZ-WANCZEWSKA

Remarks on Digitization as a Factor Leading to Changes in the Legal Regulations Regarding the Enforcement of Public Legal Obligations.....	34
--	----

GINA LIVIOARA GOGA

Principles that Ensure Interoperability Between Authorities and Public Institutions or Private Entities for the Provision of Public Services in Romania.....	37
--	----

MARTA JAMIOLKOWSKA

Privacy and Data Economy: The European Union Approach to Navigating Legal Challenges in the Digital Age.....	38
--	----

OKSANA KIRIIAK

THE Right to Digital Silence: Preserving Personal Privacy in the Digital Age.....	41
---	----

NATALIIA KLIETSOVA, ANDRII KLIETSOV Analysis of the Application on Practice of the Cabinet Ministers of Ukraine Resolution «On the Implementation of an Experimental Project on the Identification and/or Registration of Pet Animals» under Conditions of War and Digitalization: Legal and HR Management Aspects (November 3, 2023 No.1171)	43
PETER MÉSZÁROS, MAREK ŠVEC European and National Mimicry of Digital Platform Employment.....	47
OKSANA M. MYRONETS Human Rights in Times of the New World Order	50
OLIVER B. STEWARD The Impact of Artificial Intelligence (AI) on UK National Security: Challenges, Approaches, and Issues	52
MARTIN PÍRY Public Interest, Administrative-Legal Aspects	55
ALPER RAMAZAN Digitalization and Impact on European Business Law	56
ANDREA BARANCOVÁ, ĽUBICA SAKTOROVÁ Acquisition of the Ownership Right to Real Estate in the Slovak Republic in Relation to European Trends in Digitalization	58
JAN-URBAN SANDAL Family, Household Management and Innovation.....	60
KATARÍNA ŠEVCOVÁ Karl Friedrich Adler Exploring His Life Through Digitized Newspapers	62
Digitization of Civil Court Proceedings in the Slovak Republic	63
YANA SIMUTINA Risks of Excluding it Specialists from the Scope of Labour Law from the Perspective of Regulating Platform Work in Ukraine.....	74
IZABELA URBANIAK-MASTALERZ Czy Sztuczna Inteligencja Zastąpi Prawników?/ Will Artificial Intelligence Replace the Lawyers?.....	77
ПАНЕЛЬНІ ДИСКУСІЇ	
ОЛЬГА АВРАМОВА Правовий режим віртуальної житлової нерухомості	79
АНАТІУСЧУК ВІКТОРІА Ideology as a Basic Category of Labor Law	82
ВАСИЛЬ АНДРІЙВ, ТЕТЯНА ВАХОНЄВА Щодо посилення вимог до ролі керівників у підтриманні безпечних умов праці в державних органах	84
ІГОР БАБІН Історія становлення податку з власників собак та можливість його поновлення в системі місцевих податків і зборів України	87
ЮЛІЯ БЕЛУГА Міжнародно-правові стандарти соціального захисту дитини в умовах збройних конфліктів	90
БІЛОСКУРСЬКА О. В., ФЕДОРЧУК М. Д. Питання конституціоналізації цифрових прав людини	92
LAURA BZOVA Introduction of information and Communication Technologies in Public Services.....	95

ВОЛОДИМИР БУРАК	
Соціальний діалог: виклики в умовах запровадження і розвитку цифрових технологій і глобалізації ринку праці.....	97
АЛЬОНА БУРКА, МИКОЛА БОДНАРУК	
Електронний документообіг у трудових відносинах	99
СЕРГІЙ ВАВЖЕНЧУК	
Укладення колективного договору (угоди) в новелізованому трудовому законодавстві: краплина термінологічного трагізму	102
ЛЮДМИЛА ВАКАРЮК	
До питання про право працівника на «Відключення»	104
СЕРГІЙ ВАСИЛЬЄВ	
Процесуальний плюралізм та кіберпростір.....	107
ЛІДІЯ ВДОВІЧЕНА	
Синергія інформаційних технологій та нотаріальної діяльності: основи праворозуміння	109
ІРИНА ВСТУХОВА	
Нормування праці як ознака трудових правовідносин	112
СВІТЛАНА ВИШНОВЕЦЬКА	
Вплив інформаційних технологій на трудові відносини	116
РУСЛАНА ГАВРИЛЮК	
Пріоритетність публічних видатків перед доходами казни як принцип фінансового права	118
СЕРГІЙ ГАЛКЕВИЧ	
Чи може криптовалюта бути платіжним засобом в Україні?	121
ЛЮДМИЛА ГАРАЩЕНКО	
Цифровізація умов праці: етичні та правові аспекти	123
МАКСИМ НЕТМАНТСЕВ	
Procedural Agreements in Civil Proceedings	127
ОЛЕКСАНДР ГЕТМАНЦЕВ	
Роль практики ЄСПЛ у забезпеченні стабілізації та підвищенні ефективності цивільного судочинства в Україні.....	129
НІНА ГЕТЬМАНЦЕВА, ВІТАЛІЙ ВДОВІЧЕН	
Вплив цифровізації на правове регулювання суспільних відносин у сфері найманої праці	132
MARIA HUDYMA-PIDVERBETSKA	
Rights of a Special Kind (SUI GENERIS) on Non-Original Computer-Generated Objects.....	136
МАРІЯ ДОЛИНСЬКА	
До питання запровадження в нотаріальну практику електронного нотаріального архіву	139
НАТАЛІЯ ІЛЬКІВ	
Герспективи цифровізації екологічних відносин.....	142
ОЛЕНА КОВАЛЕНКО	
Реалізація права на освіту та права на працю української молоді: правові виклики сучасності воєнного стану.....	145
ЛЮДМИЛА КОНДРАТ'ЄВА	
Законодавче врегулювання статусу «дитина війни».....	147
НАТАЛІЯ КОХАН	
Обов'язок роботодавця по забезпеченню безпечних і нешкідливих умов праці	150
СТЕПАН КРАВЧУК	
Вплив інформаційних ресурсів на формування злочинності неповнолітніх: проблемні аспекти та їх вирішення.....	152

ОЛЬГА КРАСНОГОЛОВА Організація роботи пенсійного фонду з використанням цифрових технологій та веб-систем.....	155
ОЛЬГА КУЧМА Вплив комп'ютеризації на відносини у сфері соціального забезпечення та трудового права	161
АНАСТАСІЯ ЛАБИК, ТЕТЯНА ГНАТЮК Правові аспекти надання згоди на посмертне донорство у країнах Європи.....	163
МИХАЙЛО ЛАРКІН Судово-психологічна експертиза підозрюваних при розслідуванні злочинів, учинених членами молодіжних неформальних груп (об'єднань): окремі питання	166
ЛІДІЯ НЕСТЕРЕНКО Медіація онлайн як спосіб врегулювання спорів між фізичними особами: переваги та недоліки.....	168
ОЛЕКСІЙ МАКАРЕНКОВ Ресурс цифрових технологій у антикорупційних вимогах міжнародного публічного права.....	171
ЯНА ОДОВІЧЕНА Трудовий контракт та гіг-контракт з резидентами Дія Сіті.....	174
ОЛЕГ ОРЛОВСЬКИЙ Сучасні виклики для галузі права соціального захисту	177
ТЕТІАНА OSADCHUK The Impact of Information Technologies on the Efficiency and Interest of Employees	180
ЛЮДМИЛА ОСТАФІЙЧУК Принцип розумності та розумний контракт у цивільному праві	183
АУРІКА ПАСКАР Вплив інформаційних технологій на реалізацію права на судовий захист.....	187
ПЕТРО ПАЦУРКІВСЬКИЙ Порівняльне дослідження природи базових мірил правовладдя	189
РОМАН ПОЖОДЖУК Міркування щодо вирішення окремих проблем вразливості споживачів.....	192
НАТАЛІЯ ПРОЦЬКІВ Вплив цифрових технологій на охорону авторського права	195
ОЛЕНА РИМ Цифрове звільнення: нереально, чи все ж можливо?	198
ЯРОСЛАВА СВІЧКАРЬОВА Саббатікал: досвід зарубіжних країн	201
ІРИНА СЕЛІВАНОВА Розвиток законодавчих підходів до цифрових трансформацій України.....	204
ОЛЕНА СЕРЕДА До питання використання штучного інтелекту в трудовому праві України.....	207
СВІТЛАНА СИНЧУК Правові питання цифрової трансформації соціальної сфери в Україні.....	210
ЛЮДМИЛА СІНЬОВА Псевдоволонтерство під час війни в соціальних мережах.....	212
ВІКТОРІЯ СЛУГОЦЬКА, ТЕТЯНА ЮЗЬКО Застосування інформаційних технологій у сфері управління екологічною безпекою	215
ОЛЕКСІЙ СОЛОВІЙОВ Деякі питання правового регулювання професійного навчання працівників	218

ОКСАНА СТАСІВ	
Нормативні особливості працевлаштування молоді в Україні	221
СТЕБЕЛЄВ А. М.	
Гарантії права кожної людини на ефективний захист прав і свобод в аспекті побудови цілісної системи альтернативних способів вирішення публічно-правових спорів та конфліктів	224
ОЛЕНА ТИЩЕНКО	
Значення військового капеланства як виду діяльності в умовах війни в Україні	227
МАРІАНА ТОМА	
Впливу інформаційного простору мережі Internet на девіантну поведінку неповнолітніх....	231
ГАЛИНА ТРУНОВА	
До питання соціального захисту працівників цифрових платформ.....	234
НАТАЛІЯ ФЕДІНА, СОЛОМІЯ РИШКАНИЧ	
Правовий механізм захисту приватних прав людини і громадянина	237
ТЕТЯНА ХАБАРОВА	
Значення процесу діджиталізації в публічному управлінні	240
ГАЛІЯ ЧАНИШЕВА	
Щодо створення та функціонування органів соціального діалогу у сфері праці.....	242
СВІТЛАНА ЧЕРНОУС	
Примирні процедури як спосіб вирішення колективних трудових спорів	245
ТЕТЯНА ІОЗЬКО	
Міжнародні стандарти захисту прав людини в інформаційній сфері.....	248
АЛЛА ІОШКО	
Трудовий договір чи гіг-контракт – за чим перемога?.....	251

ПЕРША ТРИБУНА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО

ІЮЛІЯ ГАВРИЛЮК	
Формування життєстійкості як пріоритетний напрям соціальної підтримки населення України.....	255
МИКОЛА ГЛУЩЕНКО	
Основоположні принципи та права у сфері праці у викликах поширення нестандартної зайнятості.....	258
ОЛЕГ ГОНЧАР	
Вплив соціальних мереж на процедуру добору суддів Конституційного Суду України	261
ОСТАП ДУТЧАК	
Ціннісні метаморфози давньогрецького полісного податкового права під час воєн.....	265
АНДРІЙ КАШИЦЬКИЙ	
Вплив інформаційних технологій на розвиток волонтерської діяльності	268
ІРИНА КІРЄЄВА	
Загальна характеристика принципів мобілізаційної підготовки та мобілізації.....	270
АНДРІЙ КУЗНЯК	
Варіативність надмірного формалізму в судочинстві.....	273
АНДРІЙ ПОЛЯНСЬКИЙ	
Деякі аспекти соціальних послуг інклюзивного працевлаштування осіб з інвалідністю	276
СЕРГІЙ СЛИЧКО	
Інформаційне забезпечення митних формальностей щодо товарів у міжнародних поштових та експрес-відправленнях: міжнародний досвід.....	278

ОКСАНА СТАНШЕВСЬКА	
Середовище праці в умовах цифровізації організаційних та виробничих процесів	280
МАР'ЯН СТЕЦЬКІВ	
Щодо проблеми обмеження права на пенсійне забезпечення військовослужбовців та прирівняних до них осіб максимальним розміром	283
АНДРІЙ ШУМІЛОВ	
Правові гарантії трудової діяльності професійних спортсменів.....	286

ПЕРШІ КРОКИ В НАУЦІ

ТЕТЯНА АВРАМЕНКО	
Вплив воєнного стану на організацію трудових відносин.....	289
АНАСТАСІЯ АЛЕКСЄЄВА	
Перспективи та межі використання штучного інтелекту в цивільному судочинстві України	291
ІВАННА ВОЛОДЬКО	
Вплив штучного інтелекту на творчу діяльність.....	294
АНАСТАСІЯ ВОРОНА	
Стратегія розвитку FinTech в Україні до 2025 року.....	296
АНАСТАСІЯ ГАЛАК	
Віктимологічна характеристика жертв статевих злочинів	298
ІРИНА ДУДКА	
Ризики укладення договорів онлайн	301
СВІТЛАНА ЗАХАРЧУК	
Електронний суд, як засіб реалізації права на судовий захист в умовах воєнного стану	304
ДІАНА КАПРАВА	
Право на повагу до людської гідності в контексті права соціального захисту	306
ОЛЕНА КРЕМЗЕЛЮК	
Правове регулювання дистанційної праці в Україні	308
ЮЛІАННА КУЛИКОВЕЦЬ	
Інститут гіг-контрактів: правова природа та умови укладання.....	312
АНАСТАСІЯ КУТНЯКОВА	
Правові аспекти захисту інтелектуальної власності в інтернеті крізь призму особливостей е-комерції	315
ДАНА ЛУКІЯН	
Правова природа договорів у сфері ІТ.....	318
ЯНА ЛУЦИК	
Використання інформаційних технологій у процесі дистанційного розірвання шлюбу.....	320
ЮЛІЯ ЛУЧКІВ	
Авторське право в епоху цифрових технологій.....	323
ЛУЇЗА МАРКОСЯН	
Соціальні гарантії фрілансерів: прогрес трудових відносин в інформаційній економіці	326
ВАЛЕНТИНА ОКСЕНТІЙ	
Роль інформаційної політики в умовах воєнного стану.....	328
АНДРІЙ ОРЛОВСЬКИЙ	
Дискрицейні повноваження судів: властивості та межі.....	330
АННА ПАВЛЮК	
Захист пресоціальних даних військовослужбовців	332

ЯРОСЛАВ ПОЛЬОВИЙ	
Цифрові технології в процесі усиновлення дітей в умовах воєнного стану	335
ІВАННА САЙКО	
Особливості трудового договору з нефіксованим робочим часом	338
МАРИНА САНЧУК	
Правова природа криптовалюти як об'єкту цивільно-правового регулювання	340
МАКСИМ СУХОВЕРСЬКИЙ	
Європейська модель недержавного пенсійного забезпечення	343
МАКСИМ ТИРША	
Цифровізація соціальної сфери	346
АРТЕМ ТИФАНЮК	
Соціально-правовий аспект захисту біженців в Україні.....	348
АЛІНА ТРУБЧАНИНОВА	
Особливості вибору систем оподаткування учасникам відносин у сфері електронної комерції	351
ШАРКО А. М.	
Захист дітей в умовах воєнного конфлікту в Україні	354
ОЛЕКСАНДР ШЕВЧУК	
Штучний інтелект у контексті цивільно-правового регулювання: проблемні аспекти та перспективи.....	356

Олег Орловський

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри приватного права.
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
(м. Чернівці, Україна)
oleg.orlovskyy@ukr.net
orcid.org/0000-0001-6107-3471

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ДЛЯ ГАЛУЗІ ПРАВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Право соціального захисту є однією з найбільш динамічних галузей права, яка зазнає чимало трансформацій протягом останнього часу. Зумовлено це, перед усім, винятковою важливістю максимально ефективного врегулювання соціально-забезпечувальних відносин, гарантування повної реалізації соціальних прав людини. Особливо гостро питання соціальної сфери постали в умовах повномасштабної збройної агресії РФ проти України, адже проблеми дотримання соціальних гарантій постали практично перед кожним.

Важливо звернути увагу на формулювання визначення поняття права соціального захисту, адже у ньому, по суті, відображена сама сутність даної галузі. Існує розмаїття визначень даного поняття, більшість з них засновані на характеристиці суспільних відносин, що врегульовуються правом соціального захисту. Зауважимо, що більшість науковців використовують саме термін «право соціального забезпечення». Так, С. М. Прилипко право соціального забезпечення розглядає як систему юридичних норм, що регулюють суспільні відносини, котрі виникають з приводу соціального страхування громадян, перш за все, що беруть участь в суспільному виробництві нашої країни, і їх соціального забезпечення у разі настання випадку, передбаченого діючим законодавством України [1, с. 38]. На думку Б. І. Сташківа, під правом соціального забезпечення слід розуміти сукупність правових норм, що регулюють суспільні відносини, які виникають при наданні на відповідних умовах і в певному порядку державними і недержавними органами фізичним особам, які перебувають у складних юридично значимих ситуаціях і не мають достатніх засобів для існування, безоплатно чи на пільгових умовах різних видів матеріального забезпечення з спеціально створених для цього фондів [2, с.72]. С. М. Синчук та В. Я. Бурак визначають право соціального забезпечення як систему правових норм, що регулюють комплекс однорідних, планово-організованих розподільчих відносин щодо матеріального забезпечення громадян (членів їх сімей) у разі настання соціальних ризиків за рахунок коштів спеціальних соціальних фондів чи бюджетів різних рівнів та похідних від них організаційних (процедурних, процесуальних, соціально-страхових) відносин [3, с.13]. О. В. Тищенко вважає, що право соціального забезпечення – це галузь права, яка складає сукупність правових норм, регламентованих, застосовуваних, охоронюваних державою, що регулюють соціально – забезпечувальні та інші похідні (процедурні, процесуальні) від них відносини, котрі виникають між суб'єктами права соціального забезпечення з приводу реалізації їх права на соціальне забезпечення. [4, с.118]. Вважаємо за доцільне оперувати терміном «право соціального захисту», адже він дає змогу максимально повно розкрити потенціал даної галузі права та її спрямованість. Узагальнюючи науковий доробок вчених, пропонуємо наступне визначення поняття права соціального захисту – це галузь права, спрямована на врегулювання суспільних відносин щодо реалізації людиною соціальних прав, гарантування їй гідного рівня життя, шляхом надання матеріальних благ та соціальних послуг з метою попередження або пом'якшення негативних наслідків при настанні певних соціально-значимих обставин.

Важливо зупинитись також на з'ясуванні сутнісної ознаки, яка притаманна сучасному праву соціального захисту, та яка власне, визначає його напрям розвитку. Мова йде про комплексний характер даної галузі права, а саме поєднання публічних та приватних засад врегулювання соціально забезпечувальних відносин. П. М. Рабінович пропонує розрізняти інтереси приватні (ті, які задовольняються власними інтелектуальними та фізичними діями); приватно-публічні (які задовольняються фізичними діями інших суб'єктів, у тому числі державними органами і організаціями (наприклад, виплата допомоги, надання медичної допомоги); публічні – це інтереси всього суспільства як системної єдності, цілісності [5, с. 62]. Традиційно галузь права соціального захисту сприймалася винятково як галузь публічного права. Зумовлено це було тотальним одержавленням соціальної сфери у радянські часи, повним підпорядкуванням органів соціального захисту державному та партійному апарату. Публічним правом науковці вважають сукупність норм права, предметом регулювання яких є сфера публічних (державних) інтересів, а пріоритет при цьому має воля органів державної влади, котра, однак, у першу чергу спрямована на захист інтересів особи і населення країни в цілому. Галузі публічного права ґрунтуються на централізації, коли права та обов'язки будуються на принципах влади та підпорядкування. Виходить потрібно з того, що приватне право спрямоване на задоволення індивідуальних потреб людини, виражається у приватному інтересі, натомість публічне право спрямоване на державні інтереси. Галузь права соціального забезпечення сьогодні не можна відносити виключно ні до сфери публічного, ні до сфери приватного права. П. Д. Пилипенко наголошує, що так об'єктивно склалося, що весь шлях становлення і розвитку права є яскравим свідченням того, що всі правові системи сучасного позитивного права базуються на диференціації останнього на приватне і публічне право, де перше усі свої регулятивні властивості спрямовує на задоволення потреб і захист інтересів окремих осіб, а друге – забезпечує регулювання загальних інтересів держави і суспільства [6, с.78]. Цілком підтримуємо позицію науковця про недоцільність відкидання уявлення про право як систему його галузей та інститутів, обмеживши це поняття двома структурними підрозділами – публічним і приватним правом. С. М. Прилипко вважає, що «віднесення соціального забезпечення до суто приватного може призвести до того, що держава може бути усунена від питань соціального забезпечення, перекладаючи весь тягар соціальних негараздів на плечі громадян та благодійницькі організації. Такий підхід у кінцевому підсумку призводитиме до напруги в суспільстві, недовіри до державних інститутів, невпевненості громадян, які потребують підтримки та соціального забезпечення з боку держави та суспільства, за своє майбутнє, невизначення джерел фінансування соціальної сфери взагалі тощо» [1, с. 8]. Цілком підтримуємо висновок вченого про те, що у праві соціального захисту на сучасному етапі наявні ознаки як публічного, так і приватного права [1, с.8].

Таким чином, право соціального захисту є комплексною галуззю права, яка за допомогою правових норм та сукупності відповідних методів врегульовує матеріальні, процедурні та процесуальні суспільні відносини, які складаються у процесі реалізації людиною соціальних прав. Комплексність галузі дає змогу відзначити якісне зростання питомої ваги договірного регулювання правовідносин у сфері соціального захисту, і, як наслідок, приватних начал у цій галузі права. До сутнісних ознак сучасного права соціального захисту можна віднести: комплексний характер, заснований на органічному поєднанні публічно-приватних засад врегулювання соціально-забезпечувальних відносин; подальше розширення договірної сфери регулювання відносин; гарантування людині гідного рівня життя та максимальна реалізація і захист всіх соціальних прав як визначальна мета галузі права; спрямованість на нормативно-правове врегулювання подолання бідності; розширення суб'єктного складу соціально забезпечувальних відносин, насамперед, за рахунок суб'єктів недержавного сектора надання матеріального соціального забезпечення та соціальних послуг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Прилипко С.М. Предмет права соціального забезпечення : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук: 12.00.05. Харків, 2007. 47 с.
2. Сташків Б. І. Теорія права соціального забезпечення : навч посіб. Київ : Знання, 2005. 405 с.
3. Синчук С. М., Бурак В. Я. Право соціального забезпечення України : Навчальний посібник. [2-ге вид., перероб. і доп.]. К. : Знання, 2006. 318 с.
4. Тищенко О. В. Поняття права соціального забезпечення: теоретичні аспекти. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2014. Серія Право. Випуск 26. С.115-119.
5. Рабінович П. Природне право: діалектика приватного й публічного. Право України. 2004. № 9. С.61-63.
6. Пилипенко П. Право соціального забезпечення у системі соціального права. Право України. 2004. № 10. С. 97-100.

Наукове видання

**ПРАВОВІ ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ:
ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НА ПРИВАТНОПРАВОВІ
І ПУБЛІЧНО-ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ**

Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції

*24 листопада 2023 року
м. Чернівці*

Комп'ютерна верстка
Технічна редакторка

Осадчук Т. В.
Віщак Ю. С.

Контакти:

*Кафедра приватного права
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Адреса: 58000, м. Чернівці, вул. Університетська, 19
Тел. +38 (0372) 58-47-58
Електронна адреса: privatelawdep@chnu.edu.ua*

Підписано до друку 15.12.2023. Формат 60x84/16.
Електронне видання. Умов.-друк. арк. 19,7.
Обл.-вид. арк. 21,2. Зам. 3-016.

Видавництво та друкарня Чернівецького національного університету.
58012, Чернівці, вул. Коцюбинського, 2.
e-mail: ruta@chnu.edu.ua тел. (0372) 58-48-30

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 891 від 08.04.2002.

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

CHERNIVTSI
LAW SCHOOL

UNIWERSYTET
w BIAŁYMSTOKU

Universitatea OVIDIUS din Constanța

umb
UNIVERZITA
MATEJA BELA
V BANSKEJ BYSTRICI

THE JOHN PAUL II
CATHOLIC
UNIVERSITY
OF LUBLIN | **KUL** 1918

FACULTY OF LAW,
CANON LAW AND
ADMINISTRATION

